

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 178/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **BRAMI PLUS s.r.o.**, Odborárov 16, Spišská Nová Ves, zastúpenej Advokátska kancelária Taragel a Akram, s.r.o., Starosaská 11, Spišská Nová Ves, proti uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 61Ek/2315/2023 z 12. decembra 2023 a sp. zn. 61Ek/2315/2023 z 28. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami okresného súdu označenými v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľka navrhuje obe napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých uznesení a priložených príloh vyplynulo, že na návrh sťažovateľky okresný súd vydal platobný rozkaz sp. zn. 33Up/198/2021 z 5. novembra 2021 (ďalej len „exekučný titul“), ktorým bola žalovaná fyzická osoba zaviazaná na úhradu istiny vo výške 280 eur spolu s úrokom z omeškania a úhradou trov konania.

3. Sťažovateľka ako oprávnená na podklade exekučného titulu podala návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie istiny v sume 200 eur spolu s úrokom z omeškania a úhradou trov konania. Zároveň sa domáhala aj náhrady trov exekúcie. Okresný súd vyzval sťažovateľku na ozrejmenie, akým

spôsobom vyčíslila trovy exekúcie. Sťažovateľka uviedla, že suma, z ktorej pri výpočte trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní vychádzala, je suma celej vymáhanej pohľadávky – teda istina vrátane príslušenstva kapitalizovaného ku dňu podania návrhu na vykonanie exekúcie s poukazom na závery nálezov ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 387/2018 zo 14. novembra 2018.

4. Napadnutým uznesením okresného súdu rozhodujúceho prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka bol návrh na vykonanie exekúcie v časti vymoženía trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní vo výške 7,97 eur zamietnutý. Okresný súd konštatoval, že sťažovateľka si v návrhu na vykonanie exekúcie uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia, pri ktorých výpočte vychádzala zo sumy pozostávajúcej z istiny, kapitalizovaných úrokov z omeškania a trov základného konania. Pri výpočte trov právneho zastúpenia je potrebné vychádzať iba zo sumy istiny, keďže tarifnou hodnotou veci v danom prípade nie je nárok na vymoženie samostatných úrokov z omeškania či samostatných trov základného konania, ale nárok na zaplatenie istiny, pričom úroky z omeškania a trovy základného konania sú len príslušenstvom pohľadávky (istiny).

5. Sťažovateľka napadla uznesenie okresného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom sťažnosťou, v ktorej zopakovala svoj názor, že pri výpočte trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní je potrebné vychádzať zo sumy celej vymáhanej pohľadávky ku dňu začatia poskytovania právnych služieb, v tomto prípade ku dňu podania návrhu na vykonanie exekúcie. V štádiu exekučného konania je preto potrebné za pohľadávku považovať celý exekučným titulom priznaný nárok.

6. Okresný súd uznesením vydaným sudcom sťažnosť zamietol. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 20Cdo/5406/2007 z 25. augusta 2008, v zmysle ktorého „*ak je pohľadávka uplatnená na súde (za takéto uplatnenie potom možno nepochybne považovať tiež vymáhanie pohľadávky cestou súdneho výkonu rozhodnutia alebo exekúcie podľa zákona č. 120/2001 Zb.) považuje sa nárok na náhradu trov konania za jej príslušenstvo.*“. Príslušenstvo pohľadávky teda nemení svoju podstatu a charakter, či je uplatnené v základnom alebo exekučnom konaní. Judikovaný nárok nemá z hmotnoprávneho hľadiska iné vlastnosti ako nárok žalovaný, čo sa vzťahuje aj na interpretáciu vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

7. Okresný súd k námietke sťažovateľky o absurdnosti situácie, že prijatím záveru súdu by bol oprávnený dotlačený k vymáhaniu istiny a príslušenstva v dvoch samostatných exekučných konaniach, uviedol, že jednou zo zásad civilného procesu je zásada poctivého začatia i vedenia konania, účelové rozdeľovanie vymáhaných nárokov do viacerých exekučných konaní bez relevantných dôvodov na tento postup označil okresný súd za nepoctivé a špekulatívne konanie.

8. Okresný súd ďalej poukázal na spôsob výkladu § 10 vyhlášky a konštatoval, že odsek 4 je *lex specialis* k odseku 3, ktorý je zase *lex specialis* k odseku 2 § 10 vyhlášky, teda neexistuje žiaden rozdiel pri výpočte tarifnej odmeny v základnom a exekučnom konaní okrem odseku 4, teda v prípade, ak predmetom exekúcie je samostatne uplatnené opakujúce sa plnenie v zmysle § 110 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Výška žalovaného nároku predstavuje konštantu, z ktorej je možné predvídateľným spôsobom stanoviť výšku odmeny právnej služby.

9. K poukazu na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 387/2018 zo 14. novembra 2018 okresný súd uviedol, že interpretácia predložená sťažovateľkou nie je správna, sťažovateľka opomenula časť

rozhodnutia, ktorá podporuje správnosť záverov exekučného súdu o nemožnosti zahrnúť príslušenstvo do tarifnej hodnoty.

10. Proti napadnutým uzneseniam okresného súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že závery okresného súdu prezentované v oboch napadnutých uzneseniach spočívajú v nesprávnom a svojvoľnom výklade právnych noriem a súdnych rozhodnutí, čím sú tieto rozhodnutia nezákonné a arbitrárne. Sťažovateľka zotrváva na právnom názore, že podľa § 10 ods. 2 vyhlášky sa za tarifnú hodnotu považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. Za rozhodný deň výpočtu trov oprávneného, resp. stanovenia tarifnej hodnoty pre ich výpočet, je potrebné určiť deň podania návrhu na vykonanie exekúcie s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 17/2010 a nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 387/2018. Okresný súd nesprávne interpretuje závery označeného nálezu, tento nález sa dotýka súdneho konania, pričom je logické rozlišovať medzi základným súdnym konaním a exekučným konaním. Podľa sťažovateľky argument o nemožnosti rozdeľovať nároky plynúce z rovnakého exekučného titulu nemá oporu v zákone a sťažovateľka svoj postup nehodnotí ani ako nepoctivý.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva vlastniť majetok a práva na pokojné užívanie majetku (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) uzneseniami okresného súdu, ktoré spoločne zamietli návrh sťažovateľky na vykonanie exekúcie v časti vymoženia trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní vo výške 7,97 eur z dôvodu, že za základ tarifnej hodnoty pre výpočet výšky trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní nevzal okresný súd do úvahy istinu vrátane jej príslušenstva, ale iba samotnú sumu vymáhanej istiny.

II.1. K namietanému porušeniu označených základných práv uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom:

12. Sťažovateľka podanou ústavnou sťažnosťou napáda aj uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom, proti ktorému podala sťažnosť zamietnutú uznesením vydaným sudcom okresného súdu. Opätovnému prieskumu napadnutého uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom bráni princíp subsidiarity, keďže proti tomuto uzneseniu existoval dostupný prostriedok nápravy, a to podanie sťažnosti, ktorý sťažovateľka aj využila. Keďže na zabezpečenie účinnej ochrany svojich základných práv mala sťažovateľka k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy (sťažnosť), bolo potrebné vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktoré vydal vyšší súdny úradník, ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu (porov. I. ÚS 220/2021, III. ÚS 370/2021, III. ÚS 486/2021). Sťažovateľka navyše ani netvrdí, že by nejakú námietku nemohla uplatniť už v sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka.

II.2. K namietanému porušeniu označených základných práv uznesením okresného súdu vydaným sudcom:

13. Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013), ak zistí, že rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

14. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prílišného formalizmu) či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia (I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, III. ÚS 47/2013, III. ÚS 609/2014).

15. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu vydané sudcom nespĺňa spomenuté atribúty odôvodňujúce jeho zásah, pretože je dostatočne odôvodnené, odpovedá na výhrady a námietky sťažovateľky, relevantnú právnu normu vykladá logicky a v súlade s rozhodovacou praxou.

16. Na podporu záverov okresného súdu ústavný súd odkazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 656/2021, ktoré nadväzuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 387/2018, ktoré rozdielne interpretovali sťažovateľka aj okresný súd. Ústavný súd vo veci sp. zn. IV. ÚS 656/2021 považoval za ústavne udržateľný právny záver všeobecného súdu, že iba hodnota istiny v čase začatia poskytovania právnej služby, ktorej sa poskytovanie právnej služby týka, je tarifnou hodnotou, ktorá je základom na určenie odmeny advokáta. Vec sa týkala otázky základu tarifnej hodnoty vo vykonávacom konaní, okresný súd tu vychádzal zo záveru, že hodnota príslušenstva by predstavovala tarifnú hodnotu iba v prípade, ak by bola samostatne predmetom sporu (a teda výhradne jej by sa týkala právna služba advokáta), ústavný súd tak argumentačne nadviazal na závery rozhodnutia vo veci sp. zn. I. ÚS 387/2018, ktoré sa týkalo základného súdneho konania.

17. Uvedené závery sú aplikovateľné aj na prípad sťažovateľky, okresný súd rovnako za základ na určenie tarifnej hodnoty odmeny advokáta v exekučnom konaní považoval iba sumu vymáhanej istiny, a nie aj jej príslušenstvo, pričom v základom konaní sťažovateľka vymáhala istinu a popri nej jej príslušenstvo, ktoré je závislé od hlavného hmotnoprávneho nároku.

18. Sťažovateľka argumentovala rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/17/2010, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že *„pre účely určenia výšky odmeny advokáta za ním poskytnutú právnu službu je rozhodujúci moment vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby, teda nie moment, kedy advokát začal poskytovať právne služby“*. K tomu ústavný súd uvádza, že uvedené závery sa týkali rozhodovania o tom, či pri zmene vyhlášky (s účinnosťou od 1. júna 2009) sa má tarifná hodnota posudzovať podľa pôvodného právneho predpisu alebo v novom znení, keďže v tomto prípade odvolacie konanie začalo tesne pred nadobudnutím účinnosti novely vyhlášky, teda išlo o posúdenie intertemporálnych otázok (porov. III. ÚS 707/2021), argumentované rozhodnutie preto nesúvisí s prejednávanou vecou.

19. Sťažovateľka namieta, že nemožnosť oddeleného vymáhania jednotlivých nárokov plynúcich z exekučného titulu nemá oporu v zákone, okresný súd však tento postup neoznačil za nezákonný,

ale za rozporný so zásadou poctivého začatia a vedenia súdneho konania s dopadom na spôsob výpočtu náhrady trov exekučného konania, ktoré by sa mohli javiť ako účelové, resp. špekulatívne navyšované.

20. Ústavný súd osobitne pozitívne hodnotí kvalitu odôvodnenia uznesenia okresného súdu vydaného sudcom, pretože jasne a zrozumiteľne sa odpovedá na všetky námietky sťažovateľky, ako aj na jej zjavne nesprávne vnímanie uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 387/2018, pričom okresný súd sám poskytol svoj právny názor na spôsob výkladu § 10 ods. 2 vyhlášky v kontexte s ďalšími odsekmi tohto ustanovenia (ods. 18 napadnutého uznesenia).

21. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu vydaným sudcom a obsahom označených základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu